

OBSAH

Úvod 9

1 Vyjadřování slovesné a jmenné

- 1.1 Základní informace 13
- 1.2 Místo trpného rodu složeného je často vhodnější rod činný nebo trpný rod zvrtný 15
- 1.3 Trpným rodem složeným se vyznačuje výsledný stav, trpným rodem zvrtným děj 17
- 1.4 Časy a vidy sloves je řutně vyznačit přesně 19
- 1.5 Přídavné jméno slovesné je někdy méně výstižné nebo méně vhodné 21
- 1.6 Místo rozložené vazby slovesné je častěji vhodnější sloveso 23
- 1.7 Vazby těsné mohou znesnadnit vhodné vyjadřování 25
- 1.8 DOPIS — Trpným rodem zvrtným se lépe vyznačí děj opakovaný 27
- 1.9 DOPISY — Nakupení jmenných tvarů zatěžuje stylizaci 29

2 Pořádek slov ve větě

- 2.1 Základní informace 32
- 2.2 Nová nebo závažnější informace se umísťuje zpravidla na konec věty 33
- 2.3 Přívlástek (přístavek) bohatěji rozvitý podstatným jménem se klade celý za podstatné jméno 35
- 2.4 Falešné skladební dvojice zatemňují smysl věty 37
- 2.5 Příklonky patří za první přízvučný větný člen 39
- 2.6 DOPIS — Vhodný pořádek slov přispívá k výstižnější stylizaci 41

3 Pestrost slohu

- 3.1 Základní informace 44
- 3.2 Opakující se slova lze vynechat, neporuší-li se srozumitelnost věty 45
- 3.3 Stylizaci často vhodné zpestří slova souznačná 47
- 3.4 Opakující se slovo je možné někdy nahradit zájmenem 49
- 3.5 Stejně předložky v nesouřadném spojení kazí pestrost slohu 51
- 3.6 Použití příbuzných slov je projevem stylistické neobratnosti 53
- 3.7 DOPISY — Téhož výrazu se užívá jen v potřebné míře 55
- 3.8 DOPISY — Opominutí pestrosti slohu vynikne zvláště v souvislém textu 57

4 Stručnost slohu

- 4.1 Základní informace 60
- 4.2 Stručné vyjadřování usnadní výstižnější stylizaci vět 61
- 4.3 Opakování vět a větných schémat bývá neúspěšné 63
- 4.4 Nadbytečná slova zatěžují stylizaci 65
- 4.5 Nadbytečné výrazy brání stručnosti ve vyjadřování 67
- 4.6 Přesycenost vět je nežádoucí 69
- 4.7 Zájmeno tento se neužívá samostatně v odkazovacím významu 71
- 4.8 DOPISY — Hospodárnost slohu umožňuje zkvalitnit písemnost 73
- 4.9 DOPISY — Zjednodušení stylizace přispěje k přesnější formulaci textu 75
- 4.10 DOPIS — Nehospodárný sloh je i neracionální 77

5 Jasnost a přehlednost věty

- 5.1 Základní informace 80
- 5.2 Věty je nutné formulovat jednoduše a prostě 81

- 5.3 Jasnosti věty vadí stejné pády v konstrukcích na sobě závislých 83
- 5.4 Přehlednost věty je ztížena hromaděním stejných pádů na sobě závislých 85
- 5.5 Nevhodně užitě podstatné jméno slovesné snižuje jasnost věty a nezní pěkně 87
- 5.6 Složitá formulace vět je v rozporu s výstižným vyjadřováním 89
- 5.7 DOPISY — Jasná a přehledná stylizace zvýší působivost sdělení 91
- 5.8 DOPIS — Obšírné rozvádění myšlenek zastírá věcnou podstatu textu 93
- 6 Logika výrazu**
- 6.1 Základní informace 96
- 6.2 Protismyslné vazby jsou dokladem nedomyšlené stylizace vět 97
- 6.3 Nelogické vyjadřování porušuje a někdy i obrací smysl vět 99
- 6.4 Logické skoky narušují plynulost slohu 101
- 6.5 Logické mezery ve vyjadřování vadí jednoznačnosti sdělení 103
- 6.6 Jednotlivé body výčtu tvoří s uvozovací větou gramaticky a významově jednotný celek 105
- 6.7 Nepromyšlená a složitá formulace vět ztěžuje pochopení jejich smyslu 107
- 6.8 DOPISY — Určitost a logika výrazu je požadavkem působivosti slohu 109
- 6.9 DOPISY — Logické skoky a rozpory vedou k nesrovnalostem v textu 111
- 6.10 Opominutí logiky při výčtu svědčí o stylistické nezkušenosti 113
- 7 Spojování vět**
- 7.1 Základní informace 116
- 7.2 Spojka *a* spojuje věty významem spolu souvisící, u složitěho souvětí se neopakuje nadbytečně 117
- 7.3 Spojky a spojovací výrazy vystihují obsahový poměr vět 119
- 7.4 Vztažné zájmeno se umísťuje co možná blízko k řídicímu jménu 121
- 7.5 U nepravých vět vztažných záležití na jasnosti souvětí 123
- 7.6 Opakováním téhož vztažného zájmena se porušuje pestrost slohu 125
- 7.7 Spletité souvětí ztěžuje srozumitelnost textu 127
- 7.8 DOPIS — Nedbání stylistických zásad ochuzuje slohový projev 129
- 7.9 DOPIS — Přetížení souvětí vede k vyšínutí z větné konstrukce 131
- 7.10 DOPIS — Složitá formulace textu zvyšuje náročnost na jeho čtení 133
- 7.11 DOPIS — Text s různými slohovými nedostatky je příležitostí k ověření stylistických znalostí 135
- 8 Stavba dopisu**
- 8.1 Základní informace 139
- 8.2 Dopis se stylizuje nejčastěji se slovesem v 1. nebo 2. osobě množného čísla 141
- 8.3 Místo podstatného jména se užívá zájmenných tvarů 143
- 8.4 V úvodu dopisu je každá nadbytečnost na újmu kvality 145
- 8.5 Ve vlastním obsahu dopisu musí být údaje úplně a přesné 147
- 8.6 Nevhodný závěr zeslabuje účinek dopisu 149
- 8.7 Stylizaci upřesní a zvýrazní spojky, částice i příslovce 151
- 8.8 DOPISY — Tvar slovesa v 1. a 2. osobě množného čísla je nutné v textu důsledně dodržet 153
- 8.9 DOPISY — Nejednotné uvedení slovesných tvarů nebo opominutí tvarů zájmenných vede k nesrozumitelnosti textu 155
- 8.10 DOPIS — Vypracovaná vzorová písemnost je vhodným měřítkem pro hodnocení různých stylistických variant 157
- 8.11 DOPISY — Při formulaci textu záležití na souladu stylizace s obsahem 159
- 8.12 DOPIS — Ze stylizace písemnosti musí být zjevný zájem o projednávanou věc 161
- 8.13 DOPIS — Slohový projev má být vždy úměrný významu písemnosti 163
- 8.14 DOPIS — Na papíře s předtíštěným názvem instituce je nutné dodržet oficiální tón 165
- Literatura 167